

Neden Siyer Öğrenmeliyiz? (II)

﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ
لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾

“(Resûlüm!) De ki: ‘Eğer Allah’ı seviyorsanız, bana uyun ki; Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın.’
Allah son derece bağışlayıcı ve esirgeyicidir.”

(Âl-i İmrân, 3/31)

HİRA

- ❖ Meşru bir hedefe ancak meşru yollarla gidilir. Nasıl?
- ❖ Haklı olmak kadar, haklı kalmakta mühimdir. Neden?
- ❖ Hedefe ulaşmak için emel ve fedakârlık olmazsa olmaz kavramlardır. Niçin?
- ❖ Darılma yok, dayanma var! Nasıl?
- ❖ Seven sevdiğinin sevdiklerini de sever! Niçin?

11. Rabbanî ve Nebevî Yolun Yöntem ve Gerekliliğini Öğrenmek İçin

Emr-i bi'l-ma'ruf, nehy-i ani'l-münker/İyiliği emretmek, kötülükten ise sakındırmak ya da tebliğ ve davet bir Müslüman'a Kur'ân'ın^[1] ve hadislerin^[2] yüklediği en önemli vazifedir. Bu vazifeyi yerine getirirken meşru vasıtaları kullanmak gerekir. Çünkü meşru bir hedefe ancak meşru yollarla gidilir. Ayrıca Hz. Ali'nin dediği gibi: *"Haklı olmak kadar haklı kalmakta mühimdir."* Haklı kalmak ve hakka yaraşır biçimde yürümek tüm risâlet davasının mün-tesiplerinin olmazsa olmazıdır. İşte siyer bize Rabbanî yolu gösterdiği gibi bu yolda nasıl yürüneceğini de öğretir. Nereden başlayıp nasıl devam edip nereye varacağını, yani tüm hayatın menhecini/yöntemini ortaya koyar. Son güne kadar bu alanda değişmez ilkelerin neler olduğunu ve nasıl uygulanması gerektiğini belletir. Böyle olduğu için de nebevî hareket metodu dediğimiz, Resûlullah'ın tebliğ ve davet meselesindeki örnekliliğini gözler önüne serer.

12. Nebevî Yolda Ahlakın Ne Kadar Önemli ve Vazgeçilmez Olduğunu Öğrenmek İçin

"Muhakkak ki Sen muhteşem ve muazzam bir ahlak üzeresin."^[3] diyerek Kur'ân, Efendimiz'in (sas) ahlakını övmüş, Âişe annemiz de bir soru üzerine: *"O'nun ahlakı Kur'ân'dı."*^[4] diyerek ahlakını şekillendiren en önemli etkenin vahiy olduğunu beyan etmişti. Efendimiz'in (sas) mübarek hayatının her sa-tırını, bu muhteşem ahlakın örnekleri ile doludur. Kulluk yolunda ahlakın ne

[1] *"İçinizden, insanları hayra çağırarak iyiliği emredip kötülükten alıkoyacak bir topluluk bulun-sun..."* Âl-i İmrân, 3/104.

[2] *"Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki ya iyiliği emreder kötülüğe engel olursunuz, ya da Allah, yakında umumi bir bela verir. O zaman dua edersiniz fakat duanız kabul olmaz."* Tirmizi, "Fiten", 9.

[3] Kalem, 68/4.

[4] Müslim, "Musâfirin", 18.

kadar önemli ve gerekli olduğunu, o hayatı biraz okumaya başlayan birinin hemen itiraf edeceği bir meseledir. Dolayısıyla Siyer-i Nebî, nebevî yolun en büyük azığı olan ahlakın tâlimi konusunda çok önemli şeyler söylemekte, bu alanda başka hiçbir şeye ihtiyaç bırakmayacak düzeyde ilkeler ortaya koymaktadır. Bu gözle siyeri okuduğunuzda anne-babaya itaat ve ihsan ahlakından ticaret ve iş ahlakına, tâlim ve terbiye ahlakından yokluk ve fakirlik ahlakına, davet ve tebliğ ahlakından yol ve yolculuk ahlakına, galibiyet ve başarı ahlakından mağlubiyet ve başarısızlık ahlakına, muhalefet ve iktidar ahlakından barış ve antlaşmalara sadakat ahlakına... kısacası hayatın her alanında o eşsiz ahlakın örnekleri görünür.

13. İnsanın En Büyük Problemlerinden Biri Olan Değerler Sıralamasının, En Doğru Halinin Ne Olduğunu Öğrenmek İçin

Zamanımızın en büyük sorunlarından biri hiç şüphesiz değerler sıralamasının doğru tanzim edilememesidir. Herkes etrafında olan birçok şeye, bir şekilde değerler yüklüyor, kıymet biçiyor. Burada en önemli olan husus kuşkusuz bir şeye Allah'ın ne kadar değer verdiği/biçtiğidir? Peki, biz Allah'ın biçtiği değerlerin neler olduğunu nereden öğreneceğiz? Elbette ki Efendimiz'in (sas) hayatından. O hayat Allah'ın gözetiminde bir hayat olduğu, dünya-ahiret dengesi orada en doğru bir şekilde tesis edildiği ve Efendimiz'in hayatında olan değerler sıralaması, Allah'ın razı ve memnun olduğu bir sıralama olduğu için, bu meselenin öğrenileceği yegâne adres de orası olacaktır. Dolayısıyla o hayatı öğrendikçe biz değerler sıralamasını en doğru şekilde düzenleyecek ve bir değerler kargaşasına meydan vermeyeceğiz.

14. Büyük Hedeflerin Büyük Emellerle, Büyük Emellerin Ancak Büyük Fedakârlıklarla Kazanıldığını Öğrenmek İçin

Siyer bize böyle bir hakikati de öğretir. Büyük davaların büyük emellerle, büyük emellerin ise ancak o uğurda ortaya konacak büyük fedakârlıklarla kazanılacağını yüzlerce örnekle gösterir. Efendimiz'in (sas) ve O'nun mübarek ellerinde yetişen sahâbe-i kiramın bu din için neler çektiklerini öğrenen, yirmi üç yıl boyunca sıkıntılarının hiç azalmadığını bilen, halifeler döneminde bile bu sıkıntılarının katlanarak devam ettiğini anlayan biri, hedef, emel ve fedakârlık noktasında çok önemli ilkeler öğrenecek ve yaşadığı bu zemini

öğrendiği o ilkeler çerçevesinde şekillendirmeye çalışacak; darılmaya, sıkılmaya, tembellik göstermeye, bahaneler üretmeye hakkının olmadığını öğrenecek ve “*darılma yok, dayanma var.*” diyerek, kulluk yolunda yürümeye çalışacaktır.

15. Risâlet Davasının Mesajlarının Nasıl Büyük Bir Potansiyel İhtiva Ettiğinin Farkına Varmak İçin

Bugün ne yazık ki Ümmet-i Muhammed olarak bizler, elimizdeki sermayenin değerini düşmanlarımız kadar bilmiyoruz. İslâm'ın, Kur'ân'ın insanı değiştirme ve geliştirme potansiyelinin gücüne tam anlamıyla vakıf değiliz. Burada üzerinde düşünmemiz gereken bir nokta var: İslâm dünyası darmadağın bir hâlde olmasına rağmen; iktisadî, siyasî ve askerî alanlarda ciddi sıkıntılar yaşamasına rağmen neden dünyayı yöneten güçler küresel tehdit olarak Müslümanları ilan etmiş durumdadırlar? Acaba onlar, Müslümanlardan mı yoksa İslâm'dan mı korkuyorlar? Acaba, Müslümanlardan mı yoksa onların ellerinde olan ama Müslümanların kendilerinin bunun farkında olmadıkları sermayeden dolayı mı telaşlanıyorlar? Bu üzerinde durulması gereken bir husustur.

Ne yazık ki bizler için bidayetinde Efendimiz'in (sas) nasıl bir dünyada mücadele verdiğini, muhataplarının kimler olduğunu ve onların kendilerine yapılan tebliğ karşı ilk tavırlarının neler olduğunu tam anlamı ile kavrayamamışız. Peygamberimizin nasıl diri diri kız çocuklarını toprağa gömen, yol kesip her türlü sınırı aşan işleri yapan, ahlaki anlamda en dip seviyelerde olan bir topluluktan melekleri bile kendilerine hayran bırakan bir cemaat oluşturduğunu örnekleri ile gören biri, İslâm'ın özünde barındırdığı potansiyelin değerini fark edecek, “*Tarihte bir kez olan bir kez daha olur.*” ilkesiyle yeniden tarih yazmanın yollarını zorlayacaktır. İslâm'ın bu potansiyeli ilk günkü gibi taptaze ortada durmaktadır. Bu iddianın ispatı ön yargısız bir şekilde İslâm'ı öğrenmeye çalışan binlerce insanın iman ile neticelenen yolculuklarıdır. İslâm, hâlen insanı değiştiren ve dönüştüren bir güce sahiptir. Bu gücün farkına varmak ve bunu doğru bir usûl ve üslup ile değerlendirmek ancak siyerin doğru bir şekilde tâlim edilmesi ile mümkündür.

16. Ümitlerin Bir Kez Daha Yeşermesini Sağlamak İçin

Müslümanlar olarak bazen mevcut hale takılarak ümitsizliğe kapılabiliyor, iki milyara yakın nüfusa sahip İslâm dünyasının bu derbeder hâli karşısında: “Acaba bu halden kurtulmak mümkün mü? Acaba bir gün yine ayağa kalkabilir miyiz?” deniliyor. Görünürde zor olan ve her geçen gün daha da zorlaşan bu tablo, ister istemez insanı etkiliyor ve ümit noktasında dengeler menfi manada sarsılıyor. Ama insan Efendimiz’in (sas) hayatını okuyunca, sahâbeden bazı isimler üzerinde biraz durunca onların çok daha ağır şartlar altında kalmalarına rağmen nasıl ümitlerini kaybetmediklerini ve hep ilk günün heyecanı içerisinde yaşadıklarını görüyor. 92 yaşlarında Ebû Eyyüb el-Ensârî’nin *İstanbul* surlarına dayanması, 86 yaşlarında Ümmü Haram validemizin bineğinin üzerinde zor durmasına rağmen ta *Kıbrıs* adasına gitmesi insanın ayağına derman, gönlüne heyecan, ümitlerin bir kez daha yeşermesine vesile oluyor. Bir de Haçlı saldırılarının İslâm dünyasını kasıp kavurduğu günlerde *Kudüs*’ün işgal edilip Mescid-i Aksa’nın kiliseye çevrildiği zamanlarda şarkın en sevgili sultanı olan Selahaddin-i Eyyübî’nin de (v. 589/1193) hâkim olduğu topraklarda Hz. Peygamber’in hayatını ve mevlidini okutarak Müslümanları dirilttiğini hatırlarsak ümitlerin bir kez daha yeşermesinde siyerin önemini daha iyi kavramış oluyoruz.

17. Geçmişten İlham Alarak Bugünü İhya, Yarını İnşâ Etmenin Yollarını Öğrenmek İçin

İslâm medeniyetinin kadim bir geçmişi olduğu için Müslümanlar geleceklerini inşâ etme adına her daim geçmişlerine müracaat etmek zorundadırlar. Asr-ı Saâdet dediğimiz bu büyük medeniyetin neşet ettiği zaman dilimi tüm Müslümanların aslî kökleridir. Böyle olduğu için Müslümanlar “*İstikbalimiz köklerimizdedir.*” deyip kökleri ile olan bağı canlı tutmalı ve her daim ilhamlarını oradan almalıdırlar. Oraya yaslanmadan bir şeyler olmayacağını çok iyi fark etmelidirler. Çünkü bahse konu olan İslâm ise neşet ettiği ve en doğru bir şekilde yaşandığı dönem, tüm Müslümanlar için varılması hedeflenen bir gaye olmalıdır. Hâl böyle olunca Asr-ı Saâdet’e çağrı aslında geçmişe, nostaljiye bir çağrı değil; geleceğe, istikbale bir çağrıdır. Yaşanan zemini ihya etmeye, geleceği ise inşâ etmeye bir çağrıdır. Bu hiçbir zaman unutulmamalı ve Siyer-i Nebî’nin gelecek inşâsındaki etkisi her an hatırdâ tutulmalıdır.

18. Dünyayı Dönüştürecek İmkânların İlkelerini Öğrendiğimiz Gibi, Ahiretin Mamur Edilmesinin Yollarını da Öğrenmek İçin

Peygamberlerin beş temel gönderiliş gayesi vardır. Bunlar:

- 1- Kulluk ^[5]
- 2- Tebliğ ^[6]
- 3- Güzel örnek ^[7]
- 4- İtiraz kapılarını kapatmak ^[8]
- 5- Dünya-ahiret dengesini göstermek ^[9]

Bu beş gayeden sonuncusu bizim dikkat çekeceğimiz gayedir. Rabbimiz Kur’ân-ı Kerim’de şöyle buyurmaktadır: **“Allah’ın sana verdiğiinden (O’nun yolunda harcayarak) ahiret yurdunu iste ama dünyadan da nasibini unutma. Allah sana ihsan ettiği gibi, sen de (insanlara) iyilik et. Yeryüzünde bozgunculuğu arzulama. Şüphesiz ki Allah, bozguncuları sevmez.”**^[10] Âyet-te ifade edilen, **“hem Allah yolunda olmak, hem de dünyadan nasibi unutmamak”** ancak fiili örneklikle anlaşılacak bir durumdur. Çünkü sadece âyetleri okuduğunuz zaman bu dengeyi sağlıklı bir şekilde kurmak pek mümkün olmaz. İster istemez denge sarsılır, bazen ahirete doğru ama çoğu zaman dünyaya doğru bir meyil gerçekleşir. Sahâbenin de çok zorlandığı bir alan olan dünya-ahiret dengesini ancak Hz. Peygamber’in fiilî rehberliği ile çözüme kavuşacak bir durumdur.

Mesela bu dengeyi ahiret yönüne doğru kaydıran sahâbe efendilerimizden biriydi Osman b. Maz’ûn... Bir gün hanımı Havle bint Hâkim, Allah Resûlü’nün evine misafir olur. Üstü başı perişan bir haldedir. Kureyş kadınlarının

-
- [5] *“Andolsun Biz her ümmete, ‘Allah’a ibâdet edin, putlara tapmaktan sakının’ diye bir peygamber gönderdik.”* Nahl, 16/36.
- [6] *“(O Peygamberler), Allah’ın gönderdiği vahyi tebliğ ederler. Allah’tan korkarlar ve O’ndan başka hiç kimseden korkmazlar. Hesap görücü olarak Allah yeter.”* Ahzâb, 33/39.
- [7] *“İbrâhim ve onunla beraber olanlarda sizin için uyulacak güzel bir örneklik vardır...”* Mümtehine, 60/4.
- [8] *“(Bunları) müjdecî ve uyarıcı elçiler olarak (gönderdik) ki elçiler geldikten sonra insanların Allah’a karşı bahaneleri kalmasın. Allah üstündür, hüküm ve hikmet sahibidir.”* Nisâ, 4/165.
- [9] *“İnsanlar bir tek ümmet idi. Sonra Allah, peygamberleri, müjdecîler ve uyarıcılar olarak gönderdi; onlarla beraber anlaşmazlığa düştükleri konularda insanlar arasında hükmetmek üzere, içinde gerçekleri taşıyan Kitab’ı indirdi...”* Bakara, 2/213.
- [10] Kasas, 28/77.

önde gelenlerinden birisi olan Havle'nin o anki durumuna Efendimiz'in eşleri olan annelerimiz üzüldü ve neden bu hâlde olduğunu sorduklarında Havle hâlini şöyle anlatır: “Benim eşim gecelerini namazla, ibadetle geçiriyor, gündüzleri ise oruç tutuyor. Böyle olunca da benimle ilgilenmiyor.” Eşinin ilgisizliği sebebiyle kendisini ihmal ettiğini söyleyen Hz. Havle'nin şikâyeti Efendimiz'e haber verilir. Allah Resûlü hemen Osman b. Maz'ûn'un yanına gider ve sorar: “**Ey Osman! Ben senin için güzel bir örnek değil miyim?**” Bu soru karşısında sarsılan o büyük sahâbi: “Anam babam Sana feda olsun ey Allah'ın Resûlü! Bu sorunun sebebi nedir?” diye sorar. Efendimiz buyururlar ki: “**Duydum ki sen gündüzleri hep oruç tutuyor, geceleri de hep namaz kılıyormuşsun, öyle mi?**” Osman b. Maz'ûn: “Evet, yâ Resûlullah!” dedi. Efendimiz: “**Böyle yapma! Gözlerinin senin üzerinde hakkı vardır. Bedeninin senin üzerinde hakkı vardır. Ailenin senin üzerinde hakkı vardır. Namaz kıl ama sonra uyu. Oruç tut ama bazen de tutma.**” Efendimiz'in bu ikazından birkaç gün sonra Havle bint Hâkim yine Hücre-i Saâdet'e misafir olur. En güzel elbiselerini giymiş, güzel kokular sürmüş, âdeta yeni gelinler gibi süslenmiştir. Allah Resûlü'nün tavsiyeleri hemen hayata geçirilmiştir.^[11]

Efendimiz'in bu manada herhangi bir sıkıntı gördüğünde: “**Ben sizler için güzel bir örnek değil miyim?**” diyerek, rehberiyetini nazara vermesi önemlidir. İşte bizler O'nun o güzel hayatından bu alanda çok mühim örneklikler görmekteyiz.

19. Siyerin Sahibiyle Aramızdaki Zaman ve Mekân Farklarına Aldırmadan Beraber Yaşamak İçin

Hucurât Sûresi'nde Rabbimiz şöyle buyurur: “**İyi bilin ki Allah'ın elçisi içinizdedir. Şayet o, birçok işlerde size uysaydı sıkıntıya düşerdiniz. Fakat Allah size imanı sevdirmiş ve onu gönüllerinize sindirmiştir. Küfrü, fıskı ve isyanı da size çirkin göstermiştir. İşte doğru yolda olanlar bunlardır.**”^[12] Bu âyet sahâbeye nâzil olduğu zaman, o son vahyin ilk muhatapları olan bahtiyarlar topluluğu Efendimiz ile beraberdiler. Her an O'nun (sas) sesini ve sedasını duyuyor, bizzat O'nun direktifleri ile kulluk yolunda yürüyorlardı. Efendimiz (sas) bu dünyadan, öte âleme geçünce hâşâ bu âyet havada kalmadı,

[11] Müslim, “Musâfirin”, 18; Ahmed, *el-Müsned*, XI, 314.

[12] Hucurât, 49/7.

bilakis o bahtiyarlığı kaçıranlar için bir müjdeye dönüştü. Bu müjde şu idi: “Eğer, Hz. Peygamber’in getirdiklerini öğrenir, anlar ve bunları kavransanız aradan on dört asır geçmiş olsa bile O’nunla beraber aynı zemini paylaşıyor ve aynı havayı soluyor gibi Peygamber ile canlı bir bağ kurabilirsiniz.” Çünkü O (sas) dar-ı bekâya giderken O’na nâzil olan vahyi ve o vahyin pratik olarak hayattaki karşılığı olan sünneti, sarılıp da dalaletle düşmememiz için bize emanet olarak bırakıp gitti. Kim bu değerli ve ağır emanetlere sarılır, gereğini yerine getirirse yaşadığı zaman hangi zaman olursa olsun, yaşadığı zemin neresi olursa olsun, inşallah Hz. Peygamber ile berabermiş gibi olacaktır. Özellikle O’nun bereketli hayatı böyle okununca, sanki o günün dünyasındaymış gibi hadiselerin içerisinde dâhil olununca istifade çok daha farklı olacak, o nebevî atmosferden daha da fazla istifade edilecektir.

20. Siyerin Sahibi Olan Efendimiz’e Yüzlerce Vefa Borcumuzdan Hiç Değilse Bir Kaçını Ödemeyebilmek İçin

Peygamberimiz ile kurduğumuz bağın sadece vefa üzerinden olmaması gerektiğini daha önce belirtmiştik. Bizler, O’nunla (sas) imanî bir sorumluluk çerçevesinde iletişim kurmalıyız. Böyle olmasına rağmen Efendimiz (sas) ile aramızda vefa adına da bir bağın olmasında hiçbir mahsur yoktur, bilakis olması gerekir. O’nun (sas) ümmetine karşı nasıl vefalı olduğunu hepimiz çok iyi biliyoruz. Yirmi üç yıl mübarek lisanından düşürmediği bir kelimedir: **Ümmetî, ümmetî...**^[13]

Mekke’nin o zorlu günlerinde aklında ümmetî, hicret yollarında aklında ümmetî, *Bedir*’in meydanında aklında ümmetî, Uhud’un yamaçlarında kan-revan içerisinde olduğu zaman bile aklında ümmetî, *Hendek*’te aklıktan karnına iki taş bağladığı zaman bile aklında ümmetî, *Hudeybiye*’de düşmanın o ağır tavırlarına karşı sabrederken bile aklında ümmetî, Veda Haccı’nda attığı her adımda aklında ümmetî, *Arafat*’ta, *Müzdelife*’de saatler süren secdelede aklında ve dilinde hep ümmetî, vefat edeceği anlarda Âişe annemizin göğsüne başını koyduğu zamanlarda bile aklında ümmetî, ümmetî...

Efendimiz (sas), bize karşı bu kadar vefalı ise; vefa, vefa ister. O vefaya, vefa ile karşılık verebilmek için, bir vefa ortaya koyulmalıdır. O ve dostları,

[13] Bkz. Yıldırım, *Efendimiz’i Sahâbe Gibi Sevmek*, s. 163-176.

sevdikleri iyice öğrenilmeli, düşmanları ve sevmedikleri tespit edilmeli: “Seven sevdiğinin sevdiklerini de sever, sevmediklerinden de uzak durur” ilkesi ile hareket etmelidir. Bunun içinde O’nun kutlu hayatı olan Siyer kifayet oranınca tâlim edilmelidir. O vefa sultanına karşı ne yapsak tam anlamı ile borcumuzu ödemiş olamayız ama bu manada ortaya konacak olan gayret ve çaba Efendimiz’in (sas) memnun olmasının inşallah bir vesilesi olacaktır.

DÂRÜ'L-ERKAM

- ❖ “O’nun (sas) ahlakı Kur’ân’dı” sözünden ne anlamalıyız?
- ❖ “Tarihte bir kez olan bir kez daha olur?” Gerçekten olur mu?
- ❖ İstikbalimiz köklerimizdedir! Öyle mi? Nasıl?
- ❖ Düşmanlarımız Müslümanlardan mı, yoksa İslâm’dan mı korkuyorlar?
- ❖ İman ettiğin Peygamberin: “Ben sizler için güzel bir örnek değil miyim?” diyor, O’nu örnek almak nasıl olur?

SUFFA

- ❖ Hedefin ve kullandığın vasıtaların meşru olsun ki yürüdüğün yol nebevî yol olabilsin.
- ❖ Nebevî yolun azığı olan ahlakı istenilen düzeyde kuşan ki yollarda takılıp kalmayasın.
- ❖ Değerler sıralamasını Peygamberine inşa ettir ki hesap defterleri açıldığında mahcup olmayasın.
- ❖ İslâm’ın ihtiva ettiği potansiyelin gücüne inan ki farklı kapılarda başka şeyler aramayasın.
- ❖ Büyük şeyler elde etmek istiyorsan elindeki küçük şeyleri feda et ki o emeline kavuşabilesin.

